

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ਧਾਰਾ 161, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(14) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਨਾਥ ਸਿੱਤਲ ਜੇ. ਜੇ

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ., - ਬਚਾਅ ਪੱਖ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ., - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1971 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 380,

21 ਨਵੰਬਰ 1975

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVII)— ਧਾਰਾ 3(6), (7) ਅਤੇ (8), 86, 88, 89 ਅਤੇ 158— ਲੰਬੜਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ — ਕੀ 'ਡਿਫਾਲਟਰ'— ਅਜਿਹੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰੋ— ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ— ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ— ਖਰੀਦ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ — ਵਿਕਰੀ— ਕੀ ਰੱਦੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਜਿਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ/ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਲੰਬੜਦਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ

258

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1977)1

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸੋਧ ਐਕਟ 1974 ਦੁਆਰਾ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 15, 16 ਅਤੇ 17)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (xiv) ਅਤੇ (xv) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸੀ. ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੰਨਾ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਉਸ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਕਤ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 23)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ 15 ਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 89 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਡਿਫਾਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਰੀਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 85 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 24)

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ 25 ਮਈ, 1972 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਰਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 21 ਨਵੰਬਰ, 1975 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

19 ਫਰਵਰੀ, 1971, ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ. ਮਾਨ, ਸਬ-ਜੱਜ III ਕਲਾਸ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਵਧੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 21 ਅਗਸਤ, 1967, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਡੀਕਰੀ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੇ.ਐਲ ਸਚਦੇਵ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ, ਸੁਰੇਸ਼ ਅੰਬਾ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਸਿੱਤਲ, ਜੇ.—ਇਹ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 19 ਫਰਵਰੀ, 1971 ਦੇ ਮਿਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਸਖਿਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਏ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਜ਼ਾਰਾਸਿੰਘਵਾਲਾ ਦਾ ਲੰਬੜਦਾਰ। ਉਹ ਆਪ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 8 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਦਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬਦਲਵੇਂ ਲੰਬੜਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪਟਵਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਬਕਾਏ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। 40,000 ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਧਾਰਾ 409, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ 22 ਫਰਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਡਿਫਾਲਟਰਾਂ ਤੋਂ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਲਾਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 12,635.40 ਉਸ ਤੋਂ 18 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ, ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। 11,780 ਹੈ। ਇਹ ਡੀ ਫੈਡੋਟਸ 2 ਤੋਂ 6 ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 31 ਫਰਵਰੀ 1966 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਉਹ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ।"

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

(4) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ 2 ਤੋਂ 6 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਇਸਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

(5) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸਰਬਤਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਬਚਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸੀ, ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸੰ. 2 ਤੋਂ 6 ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(6) ਮੁਦਈ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਨੀਅਰ ਅਪੀਲ ਜੱਜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਲਾਟਾਂ ਵਜੋਂ ਬਦਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ 2 ਤੋਂ 6 ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, - ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਰਬਰਾਹ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2, 3 ਅਤੇ 5 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।

(7) ਇਹ ਕੇਸ ਪੀਂਡਤ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

(8) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ 6, 7 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ 'ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ', 'ਭੂਮੀ-ਮਾਲ ਦਾ ਬਚਾਇਆ' ਅਤੇ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

(1)) 'ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ' ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਛੱਡੋ-ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

- (7) 'ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਬਕਾਇਆ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਜੋ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (8) 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ।

ਧਾਰਾ (6) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਭੂਮੀ-ਮਾਲ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭੂਮੀ-ਮਾਲ ਜਿਹੜਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(9) ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਰਕਮ, ਅਤੇ ਸਮੇਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਢੰਗ, ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਸਰ ਜੇਮਜ਼ ਮੀ ਸੀ. ਡੂਈ ਦੁਆਰਾ ਲੈਂਡ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 502 ਵਿੱਚ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ 'ਮੈਨੂਅਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ। ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਸੌਂਪਿਆ, ਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਜਰਬਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(10) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1974 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

(11) ਐਕਟ ਦਾ ਚੈਪਟਰ HI ਕਾਨੂੰਗੋ, ਜ਼ੈਲਦਾਰਾਂ, ਇਨਾਮਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 28(1), ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਗੋ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਡਿਊਟੀਆਂ, ਤਨਖਾਹਾਂ, ਸਜ਼ਾ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਪਿੰਡ- ਅਫਸਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (11) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈੱਡਮੈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ।

(12) ਅਧਿਆਇ VI ਸੈਕਸ਼ਨ 61 ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96 ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 61 ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"61(1) ਹਰੇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ, ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। :

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ"

ਸੈਕਸ਼ਨ 62 ਭੂਮੀ-ਮਾਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 63 ਭੂਮੀ-ਮਾਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 64 ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੇ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ, ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 67 ਤੋਂ 77 ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 67 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"67. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬਕਾਇਆ . ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

- (a) ਡਿਫਾਲਟਰ 'ਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ;
- (b) ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ;
- (c) ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚਲਣਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਅਣ-ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੁਆਰਾ;
- (d) ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਹੈ;
- (e) ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਹੈ;
- (f) ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ;
- (g) ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ;
- (h) ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੀ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ।

ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (h) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 68 ਤੋਂ 77 ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 79 ਤੋਂ 96 ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

(13) ਅਧਿਆਇ VII ਮਾਲ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 97, 98 ਅਤੇ 99। ਧਾਰਾ 97 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਲ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 98, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੋਰ ਰਕਮਾਂ ਨਾਲ। 99 ਅਧਿਆਇ VII ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਕਵਰੀਯੋਗ ਪਤਲੇ ਤੱਕ ਅਧਿਆਇ VI ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੈਕਸ਼ਨ 97 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 28 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਿੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਹਵਾਈ ਬਕਾਇਆ ਸੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 98(e) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਧਿਆਇ VI ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ VII ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

as 11 those whom the arrears. ਰਕਮਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਕਾਇਆ ਸਨ, ਅਜਿਹੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸਨ

(14) ਧਾਰਾ 158 ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।

(15) ਸੈਕਸ਼ਨ 61 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਬੜਦਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 61 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 61 ਤਹਿਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਦਿਆ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 67 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), ਅਤੇ (ਐਚ) ਵਿੱਚ, ਡਿਫਾਲਟਰ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੈ; ਧਾਰਾ (ਈ), ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੈ; ਧਾਰਾ (ਫ), ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਜੀ), ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੈਕਸ਼ਨ 71, 72, 73 ਅਤੇ 75 ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਅਰਥਾਤ, (ਡੀ), (ਈ), (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਨਾਲ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 71 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਹੋਲਡਿੰਗ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਲੈਕਟੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਲਡਿੰਗ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ, ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ। ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਟਰਾਂਸਫਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਕਰਤਾ ਨੇ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਲ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਤਬਾਦਲਾ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ■♦ ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਬਾਦਲਾ, ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਹੋਲਡਿੰਗ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਬਾਦਲਾ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ, ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Sardara Singh etc. P. Hakam Singh etc. (Mittal, J.)

ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਏ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਕਰਾਂ ਲਈ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 72(1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਅਟੈਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਰਕੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ, ਜੇਕਰ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।, ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਸੀਦਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 73 ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 75 ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 77 ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੀ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"77. (1) ਜੇਕਰ ਬਕਾਇਆ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਜਿੱਥੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ - ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰਮਾਨਾ, ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣਗੇ।

(2) ਜਦੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿੰਗ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

* * * *

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

* * * *

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕ੍ਲੈਕਟਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਰੀਡਿੰਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਭਾਗ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

(16) ਸੈਕਸ਼ਨ 97, ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਆਇ VII ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਾਮ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 20, ਹੈੱਡਮੈਨ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕਰਤੱਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਯੋਗ, ਜਾਂ ਉਪ। - ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਭੇਜਣ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਚੈਕ ਦੁਆਰਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਸਾਈਨਲ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਬੈਂਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ

ਲੰਬੜਦਾਰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 20 ਵਿੱਚ, "ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ

ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਨਾਲੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ : ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਨਾਲੀ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਭੇਜਣ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ, ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਦੁਆਰਾ. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1074 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ , ਜਾਇਦਾਦ/ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਲੰਬੜਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। .

(17) ਮੈਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ । , ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ" ਸ਼ਬਦ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਲੰਬੜਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਹਿਸਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 97, 98 ਅਤੇ 99 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਅਤੇ ਲੰਬੜਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1) 1970 PLJ 313.

ਬਕਾਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਵਿੱਚ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ. ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ , ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: -

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਡਿਫਾਲਟਰ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 97, 98 ਅਤੇ 99 ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਲੰਬੜਦਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 20, 64, 65 ਅਤੇ 66 ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟਰ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਕਿਸੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। "

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ 'ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ।' ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਜੋੜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਲੰਬੜਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਡਿਫਾਲਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(18) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਕੁਝ ਪੈਰਿਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੈਰਾ 516 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਹਲਕੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੈਰੇ 521 ਅਤੇ 522 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਅਮਲਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮਿਸਟਰ ਡੂਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(19) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਚਦੇਵਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 64, 65, 66, 67 ਅਤੇ 68 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 64 ਐਕਟ, ਨਿਯਮ 65 ਦੀ ਧਾਰਾ 97 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟਰ ਤੋਂ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੈੱਡਮੈਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਡਿਫਾਲਟਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਨਿਯਮ 66, ਡਿਫਾਲਟਰ ਤੋਂ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 67, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 68 ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟਰ ਬਕਾਏ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਂ ਕੈਦ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਬਕਾਏ ਲਈ ਧਾਰਾ 69(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੁਖੀ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੜਦਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਲੈਂਡ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂਅਲ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਾਏ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂਅਲ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(20) ਸ੍ਰੀ ਸਚਦੇਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (2) ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (8) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਅਤੇ ਨੰਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੰਗਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਗ਼ਬਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਪੈਸਾ ਜੋ ਉਸਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(21) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

- (2) 1963 PLJ 87
- (3) 1967 PLJ 168
- (4) 1971 PLJ 167
- (5) (1975) 77 PLR 492,

(22) ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 29 ਮਈ, 1956, ਨੁਮਾਇਸ਼ ਡੀ/4 ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ 22 ਅਗਸਤ, 1962 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ D/8) ਦੇ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਸੀ। 11,500 ਜੋ ਕਿ ਉਹ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। 1,000 ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ। ਉਸ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀਲ ਬਾਕੀ ਨਵੀਸ ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇਸੀ ਨੇ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(8) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(23) ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (xiv) ਅਤੇ (xv) ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“158(2) ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ-

* * * * *

(xiv) ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਗਰਾਹੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ;

(xv) ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜੇਕਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਕਤ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਉਸ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਜਾ ਸਜਦਾਰ ਜਗ ਬਨਾਮ ਕਾਜ਼ੀ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (6)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਨ, ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਦੋਂ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਡਿਫਾਲਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹੈ।

(24) ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਰੀਦ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 75 ਫੀਸਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ? ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ 15 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ 88. ਧਾਰਾ 88 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ

(6) (1965) 218 ਭਾਰਤੀ ਕੇਸ 195.

ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ 15 ਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 89 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ - ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਰੀਦ-ਪੈਸੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ। ਧਾਰਾ 85, 88 ਅਤੇ 89 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 21, ਨਿਯਮ 84, 85 ਅਤੇ 86 ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ। ਮਨੀਲਾਲ ਮੋਹਨਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਸਯਦ ਅਹਿਮਦ ਸਯਦ ਮਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (7) ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ 21, ਨਿਯਮ 84, 85 ਅਤੇ 86 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਹੈ। nullity. ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਗੁਲਾਮ ਹਸਨ ਜੇ. ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: -

ਆਰਡਰ 21, ਨਿਯਮ 84, 85 ਅਤੇ 86 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਖਰੀਦ-ਪੈਸੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੁਰੰਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਕਾਇਆ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖਰੀਦ-ਪੈਸੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਡਿਫਾਲਟਿੰਗ ਪੂਰ ਚੇਜ਼ਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ (ਨਿਯਮ 86) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ, (8) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਸੀ. ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ., ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਡਰ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ।, ਨਿਯਮ 86

(7) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 349.

(8) 1968 PLR 395

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1977)1

ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ

Sardara Singh etc., v. Hakam. Singh etc., (Mittal, J.)

ਅੰਦਰ ਪੂਰੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 21 ਦੇ ਨਿਯਮ 86 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 88 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

(25) ਇਸ ਲਈ; ਕਾਰਨਾਂ > ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, 1 ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। •

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੈਟਰ ਜੇ.

ਰਾਜ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਫੂਲਾ, ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1975 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 62

1 ਦਸੰਬਰ 1975

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ 2)— ਧਾਰਾ 209, 228(I)(a) ਅਤੇ 484(2) ਪਰੋਵੀਜ਼ੋ— ਏਐਫਐਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲੀਬਿਟ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ —ਨਵਾਂ ਕੋਡ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ

ਪੈਡਿੰਗ—ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ—ਕੀ ਖੁਦ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ—ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣਾ—ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ—ਕੀ ਧਾਰਾ 228 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (1)(a)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ 1898 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਨਵਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ 1973 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ